

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

17 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Pawłyszcz

SSN Krzysztof Wesołowski

Protokolant Agnieszka Kuca

po rozpoznaniu na rozprawie 17 lipca 2025 r. w Warszawie

skargi kasacyjnej K.T. i M.W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 grudnia 2018 r., I ACa 953/16,

w sprawie z powództwa K.T. i M.W.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

przy udziale Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Finansowego

o zapłatę,

**uchyła zaskarżony wyrok w punktach 2 - 5 i w tym zakresie
przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do
ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

Dariusz Pawłyszcz
(E.M.)

Marcin Krajewski

Krzysztof Wesołowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 listopada 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo K.T. i M.W. przeciwko Bankowi o zapłatę 108 595,65 zł z odsetkami, która to kwota – w ocenie powodów – stanowiła sumę nienależnie pobranych przez bank rat kapitałowo-odsetkowych z tytułu zawartych z powodami umów kredytu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powodowie zawarli z pozwanym dwie umowy o kredyt hipoteczny indeksowany kursem franka szwajcarskiego (dalej: „CHF”): z 17 stycznia 2006 r. w wysokości 126 910,20 zł oraz z 18 października 2006 r. w wysokości 722 150,00 zł. Aneksiem z 27 grudnia 2007 r. kwotę kredytu z drugiej umowy podwyższono o 100 000 zł. Na podstawie § 2 ust. 2 obu umów kredyt miał być indeksowany do CHF po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Zgodnie zaś z § 7 ust. 1 obu umów kredytobiorca zobowiązywał się spłacić kwotę kredytu z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF z dnia płatności poszczególnych rat kredytu zgodnie z tabelą kursów walut obcych obowiązującą w banku.

W dniu 10 czerwca 2013 r. strony zawarły identycznej treści aneksy do obu umów kredytu, na podstawie których sprecyzowały zasady określania kursów walut, co polegało na wprowadzeniu pojęcia kursu bazowego zależnego od kursów oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego i ustaleniu, że kursy stosowane przez bank nie mogą odbiegać od kursu bazowego o więcej niż 10%. Aneksy przewidywały również możliwość spłaty kredytów w walucie, do której kredyt był indeksowany.

Sąd pierwszej instancji dostrzegł, że klauzule analogiczne do stosowanych w umowach zostały uznane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za abuzywne, gdyż pozwalały bankowi ustalać kursy kupna i sprzedaży walut obcych na podstawie dowolnych i niepoddających się weryfikacji kryteriów. W ocenie Sądu Okręgowego nie przesądzało to jednak automatycznie o bezskuteczności klauzul zawartych w umowach będących przedmiotem sprawy, a nakazywało dokonanie ich samodzielnej oceny. W wyniku tej oceny Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że odpowiednia część klauzul odsyłająca do arbitralnie ustalonego kursu była abuzywna, abuzywność nie dotyczyła jednak samego mechanizmu indeksacji.

Sąd pierwszej instancji nie podzielił stanowiska powodów, w świetle którego eliminacja z umowy postanowień abuzywnych może prowadzić do wniosku, iż udzielone kredyty były kredytami złotowymi, gdyż byłaby to zbyt daleko idąca ingerencja w naturę umowy. W konsekwencji z umowy ulegały wyeliminowaniu jedynie odesłania do kursów walut stosowanych przez bank. Powodowie, mimo spoczywającego na nich ciężaru dowodu, nie wykazali jednak, jaki inny kurs CHF, przy założeniu godziwego zysku banku, należałoby stosować, ani że kurs stosowany przez bank był zawyżony. W konsekwencji, w ocenie Sądu Okręgowego, ewentualne pobranie od powodów zbyt wysokich kwot mogło prowadzić do powstania odpowiedzialności kontraktowej banku na podstawie art. 471 k.c., natomiast powództwo oparte na instytucji bezpodstawnego wzbogacenia nie mogło zostać uwzględnione.

Na skutek apelacji powodów wyrokiem z 18 grudnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz K.T. i M.W. 11 861,60 zł z odsetkami, a w pozostałej części powództwo oddalił.

Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, a w większości również jego ocenę prawną.

W szczególności za nietrafny został uznany zarzut naruszenia zasady związania wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przez uznanie, że jedynie część spornych postanowień umów kredytu odnosząca się do sposobu ustalania kursu waluty była abuzywna. Sąd Apelacyjny podzielił również pogląd Sądu pierwszej instancji, że eliminacja tych postanowień nie prowadzi do możliwości przyjęcia, iż udzielone kredyty były kredytami złotowymi oprocentowanymi według odpowiedniej stawki LIBOR. Takie stanowisko prowadziłoby do zmiany charakteru nawiązanych stosunków prawnych. Zamiast tego – w ocenie Sądu drugiej instancji – luka w umowie powstała wskutek wyeliminowania abuzywnego sposobu ustalania kursu waluty powinna zostać uzupełniona przez odwołanie się do kursu średniego NBP, co może nastąpić na podstawie art. 358 § 2 k.c.

W konsekwencji Sąd drugiej instancji przyjął, że powodom przysługuje zwrot nadpłaconych rat kapitałowo-odsetkowych, jednak kwota nadpłaty powinna zostać

określona jedynie jako różnica między kwotami pobranymi przez bank z zastosowaniem kursu z tabeli banku a kwotami, jakie powinny zostać pobrane, gdyby zastosowanie znajdował średni kurs NBP. Data końcową wyliczenia nadpłaty była data zawarcia aneksów do umowy, po zawarciu których powodowie uzyskali prawo do dokonywania spłat bezpośrednio w walucie obcej.

Powodowie wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając wyrok w części, w jakiej Sąd drugiej instancji oddalił apelację powodów. W skardze powodowie zarzucili naruszenie:

1. art. 365 § 1 w zw. z art. 479⁴³ k.p.c. przez uznanie odpowiednich postanowień umowy za abuzywne jedynie w części, mimo że w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ramach kontroli abstrakcyjnej zostały one w całości uznane za niedozwolone postanowienia umowne;
2. art. 267 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: TFUE) przez zaniechanie wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: „TSUE”) z pytaniami przedstawionymi przez skarżących co do wykładni art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”);
3. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 56, 65, 354, 358 § 2, art. 385 § 2 k.c., a także w zw. z art. 358¹ § 2 k.c. i art. 69 ust. 1 Prawa bankowego przez uzupełnienie luki powstałej po wyeliminowaniu postanowienia odwołującego się do tabeli kursów banku w drodze odwołania się do kursu średniego NBP, podczas gdy luki tej nie można uzupełnić, a ponadto powodowie „domagali się raczej uznania umowy za nieważną niż uzupełnienia spornej umowy w celu utrzymania jej w mocy”;
4. art. 385¹ § 1, 2 i 3 k.c. przez przyjęcie, że sporne postanowienia umów podlegają podziałowi na część nieabuzywną, dotyczącą indeksacji, i abuzywną, określającą zasady indeksacji, podczas gdy stanowią one integralną całość normatywną;
5. art. 385¹ § 1, 2 i 3 k.c. przez przyjęcie, że skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowień umownych nie może być zmiana treści łączącej strony umowy, kwalifikowana nietrafnie przez Sąd drugiej instancji jako zmiana charakteru zobowiązania;

6. art. 69 ust. 1 Prawa bankowego oraz art. 358¹ § 1 i 2 k.c. przez uznanie, że wyeliminowanie postanowień indeksacyjnych w całości wypaczałoby istotę umowy kredytu;
7. art. 69 ust. 2 pkt 4a Prawa bankowego w zw. z art. 58 § 1 k.c. przez uznanie, że zawarte aneksy do umów usuwają abuzywność spornych postanowień;
8. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 84 k.c. przez przyjęcie, że abuzywność spornych postanowień została usunięta przez zawarcie aneksów do umów, podczas gdy następcza eliminacja abuzywności może mieć miejsce jedynie, gdy konsument w sposób wyraźny i świadomy akceptuje uzupełnienie niewiążących go postanowień;
9. art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4a Prawa bankowego i art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa antyspreadowa”) przez przyjęcie, że prowadzona przytoczonymi przepisami nowelizacja Prawa bankowego usunęła abuzywność niedozwolonych postanowień dotyczących indeksowania kwoty kredytu i rat kursem waluty obcej ustalany jednostronnie przez bank.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł m.in. o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Odpowiedź na skargę kasacyjną złożył również Rzecznik Praw Obywatelskich. Wniósł on o uwzględnienie skargi w zakresie zaskarżonym przez powodów, jednak za bezzasadny uznał zarzut naruszenia art. 267 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Postanowieniem z 28 maja 2020 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i rozstrzygnął o kosztach postępowania kasacyjnego. Następnie, postanowieniem z 29 maja 2020 r., Sąd Najwyższy zmienił postanowienie z 28 maja 2020 r. w ten sposób, że przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania.

Postanowieniem z 29 lipca 2021 r. Sąd Najwyższy przedstawił powiększonemu składowi tego Sądu następujące zagadnienie prawne:

Czy w przypadku uznania za nieważną umowy kredytu udzielonego w walucie polskiej, indeksowanego do waluty obcej, spłaconego przez kredytobiorców, kwotę ewentualnego wzbogacenia kredytodawcy należy wyliczyć uwzględniając wyłącznie nominalną wysokość rat kredytu, czy też należy uwzględnić oprocentowanie rat według stopy referencyjnej właściwej dla kredytów indeksowanych do waluty obcej albo właściwej dla kredytów złotych?

Pismem z 31 marca 2022 r. do sprawy wstąpił Rzecznik Finansowy, przedstawiając stanowisko odnośnie do sformułowanego zagadnienia prawnego.

Postanowieniem z 13 maja 2025 r. Sąd Najwyższy uchylił postanowienie z 29 lipca 2021 r. o przedstawieniu zagadnienia prawnego.

Na rozprawie 17 lipca 2025 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o uchylenie postanowienia z 29 maja 2020 r. o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania i o umorzenie postępowania kasacyjnego, ewentualnie o zniesienie postępowania, poczynając od postanowienia z 29 maja 2020 r., a z ostrożności procesowej o oddalenie skargi kasacyjnej.

Pełnomocnik Rzecznika Finansowego poparł skargę kasacyjną.

Pozostali uczestnicy podtrzymali stanowisko zajęte dotychczas w sprawie

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do wniosku pozwanego o uchylenie postanowienia z 29 maja 2020 r. o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania i umorzenie bądź zniesienie postępowania kasacyjnego toczącego się po jego wydaniu, należy wskazać, że wniosek ten jest oparty na błędnym założeniu, że niemożliwe było uchylenie przez Sąd Najwyższy wcześniejszego postanowienia z 28 maja 2020 r., odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W związku z tym należy wskazać, że zgodnie z art. 358 k.p.c. postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym wiąże sąd od chwili, w której zostało podpisane wraz z uzasadnieniem, jeżeli zaś sąd postanowienia nie uzasadnia, od chwili podpisania sentencji. Z przepisu tego wynika *a contrario*, że postanowienie podlegające uzasadnieniu nie jest dla sądu wiążące do chwili, gdy nie zostaną podpisane zarówno sentencja, jak i uzasadnienie postanowienia.

Na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 30 maja 2007 r., SK 68/06 (Dz.U. nr 106, poz. 731), uznającego art. 398⁹ § 2 zd. 2 k.p.c. za sprzeczny z Konstytucją, postanowienia Sądu Najwyższego odmawiające przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania podlegają uzasadnieniu. Do postanowienia z 28 maja 2020 r. uzasadnienia nie sporządzono, w związku z czym Sąd Najwyższy nie był nim związany i możliwe było dokonanie jego zmiany kolejnym postanowieniem z 29 maja 2020 r.

Zgodnie z punktem 5 uchwały pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118), *[j]eżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia*. Ponieważ na podstawie art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym uchwała ta ma moc zasady prawnej i wiąże Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie, jej wydanie sprawiło, że bezprzedmiotowe stało się rozstrzyganie zagadnienia prawnego przedstawionego postanowieniem z 29 lipca 2021 r. Z tego względu, mając również na uwadze wątpliwości co do przydatności rozstrzygnięcia wskazanego zagadnienie dla rozstrzygnięcia sprawy, postanowienie o przedstawieniu zagadnienia prawnego podlegało uchyleniu.

Skarga kasacyjna okazała się uzasadniona, co nie dotyczy jednak wszystkich zawartych w niej zarzutów.

Bezzasadne okazały się zarzuty naruszenia prawa procesowego.

W ramach zarzutu naruszenia art. 365 § 1 w zw. z art. 479⁴³ k.p.c. skarżący wywodzi, że związanie orzeczeniem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta ustalającym niedozwolony charakter postanowienia, oznacza konieczność mechanicznej eliminacji z umowy stron całej jednostki redakcyjnej wymienionej w tym orzeczeniu, bez względu na to, co w istocie stanowiło podstawę uznania abuzywnego charakteru postanowienia. W rzeczywistości jednak niedozwolone postanowienie umowne należy rozumieć w sensie materialnym, tj. jako określoną normę postępowania ustalaną na podstawie językowego sformułowania klauzuli

umownej, a nie jako fragment tekstu umowy (tak SN w uzasadnieniu uchwały siedmiu sędziów z 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15, OSNC 2016, nr 4, poz. 40). W związku z tym konieczne jest ustalenie, jakie postanowienie (jaka norma) zostało w rzeczywistości uznane za niedozwolone w postępowaniu obejmującym abstrakcyjną kontrolę wzorca, przy czym odpowiednie sformułowanie wpisane do rejestru stanowi jedynie punkt wyjścia dla tych ustaleń (tak SN w wyroku z 7 lipca 2021 r., I CSKP 222/21, OSNC-ZD 2022, nr 2, poz. 30). Odtworzenie na tej podstawie treści niedozwolonego postanowienia nakazuje poszukiwanie przyczyny, dla której zostało ono uznane za niedozwolone w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Przyczyną tą było w istocie pozostawienie bankowi swobody określania kursu waluty i w tej mierze Sądy *meriti* trafnie uznały swoje związanie wskazanym wyrokiem.

Bezzasadny był również zarzut naruszenia art. 267 akapit 3 TFUE przez zaniechanie skierowania odpowiedniego pytania prejudycjalnego do TSUE. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli pytanie odnoszące się m.in. do wykładni aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii Europejskiej jest podniesione w sprawie zawisłej przed sądem krajowym, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego, sąd ten jest zobowiązany wnieść sprawę do TSUE. Jak trafnie stwierdził Rzecznik Praw Obywatelskich w odpowiedzi na skargę kasacyjną, Sąd Apelacyjny w Warszawie nie był takim sądem, gdyż od jego orzeczenia przysługiwała skarga kasacyjna (zob. wyrok TSUE z 21 grudnia 2016 r. w sprawie C-119/15, Biuro podróży „Partner” sp. z o.o. sp.k. w Dąbrowie Górniczej przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z którym artykuł 267 akapit trzeci TFUE należy interpretować w ten sposób, że sąd, którego orzeczenia wydane w ramach sporu mogą stać się przedmiotem skargi kasacyjnej, nie może zostać zakwalifikowany jako sąd krajowy, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego). Pozostałym sądom służy jedynie kompetencja do zwrócenia się do TSUE z pytaniem prejudycjalnym, z której mogą, ale nie muszą korzystać.

Co więcej, należy również wziąć pod uwagę, że ewentualne pytanie prejudycjalne mogłoby dotyczyć dyrektywy 93/13. Wymieniona dyrektywa nie stanowi jednak bezpośrednio podstawy uregulowania stosunku prawnego stron, a są

nią odpowiednie przepisy prawa polskiego stanowiące z założenia jej implementację. Wykładnia przepisów dyrektywy ma to znaczenie, że przy stosowaniu przepisów prawa polskiego sąd jest zobowiązany interpretować je tak dalece, jak to możliwe, aby osiągnąć zgodność z dyrektywą, jednak obowiązek ten jest ograniczony przez ogólne zasady prawa i nie może służyć jako podstawa dla dokonywania wykładni prawa *contra legem* (uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, a także wyroki TSUE z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, *Árpád Kásler and Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt*, pkt 64-65, i z 27 lutego 2014 r., C-351/12, *OSA - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním o.s. przeciwko Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s.*, pkt 44-45, i przytoczone tam orzecznictwo). Oznacza to, że wykładnia przepisów dyrektywy ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy jedynie wtedy, gdy sąd oceni, że istnieje możliwość przyjęcia różnego kierunku wykładni przepisów prawa polskiego, z których tylko jeden może okazać się zgodny z dyrektywą.

Kwestia przedstawienia pytań dotyczących wykładni dyrektywy 93/13 ma już jednak w niniejszej sprawie jedynie charakter historyczny, a TSUE od czasu wydania zaskarżonego orzeczenia wypowiedział się wielokrotnie w przedmiocie umów indeksowanych do waluty obcej.

Spośród zarzutów naruszenia prawa materialnego za bezzasadne muszą zostać uznane zarzuty nr 5 i 6, za pomocą których skarżący dążą do przyjęcia, że po wyeliminowaniu klauzul niedozwolonych umowa mogłaby zostać uznana za umowę kredytu w złotych. Takiemu wnioskowi sprzeciwia się punkt 2 uchwały pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, zgodnie z którym *[w] razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie*.

O uwzględnieniu skargi kasacyjnej decydowała przede wszystkim zasadność zarzutów nr 3 i 4. Kwestia będąca ich przedmiotem została rozstrzygnięta w punkcie 1 uchwały pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, zgodnie z którym *[w] razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu*

waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Ponieważ Sąd Najwyższy jest związany tym stanowiskiem, jego bliższe uzasadnianie byłoby zbędne. Oznacza to, że nieuprawnione było odwołanie się przez Sąd Apelacyjny do zastosowania kursu średniego NBP.

W odniesieniu do zarzutu nr 4 wskazać należy dodatkowo, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ustalono, iż między tzw. „klauzulami ryzyka” (przewidującymi indeksację) i „klauzulami spreadu walutowego” (określającymi kurs waluty przy stosowaniu indeksacji) występuje ściśle powiązanie (zob. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, i przywołane tam orzecznictwo). Jeżeli z umowy usunięte zostałyby postanowienia określające sposób ustalenia kursu waluty, do zastosowania indeksacji konieczne byłoby zastąpienie takich postanowień innym sposobem określenia kursu. Taki zabieg jest zaś niedopuszczalny zgodnie z przywołanym punktem pierwszym wymienionej uchwały.

Za zasadne muszą zostać uznane również zarzuty skargi kasacyjnej odnoszące się do tzw. ustawy antyspreadowej i roli aneksów do umów. Samo wejście wymienionej ustawy nie doprowadziło bezpośrednio do sanowania wadliwości występujących we wcześniej zawartych umowach kredytu (zob. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, i przywołane tam orzecznictwo). Również zawarcie aneksów do umów nie mogło doprowadzić do takiego skutków, chyba że wynikała z nich w sposób jednoznaczny świadoma wola konsumentów związania niedozwolonymi postanowieniami umowy, co trudno jednak przyjąć w świetle ustaleń faktycznych w sprawie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Dariusz Pawłyszcz
(E.M.)

Marcin Krajewski

Krzysztof Wesółowski

[a.]